

Sygn. akt I AGa 429/18

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 20 grudnia 2019 r.

Sąd Apelacyjny w Krakowie – I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Robert Jurga
Sędziowie:	SSA Jerzy Bess SSA Grzegorz Krężolek (spr.)
Protokolant:	st. sekr. sądowy Marta Matys

po rozpoznaniu w dniu 20 grudnia 2019 r. w Krakowie na rozprawie

sprawy z powództwa (...) Sp. z o.o. w K.

przeciwko R. K. (1)

o zapłatę

na skutek apelacji pozwanego

od wyroku Sądu Okręgowego w Kielcach

z dnia 29 maja 2018 r. sygn. akt VII GC 100/17

1. **oddala apelację;**

2. **zasądza od pozwanego na rzecz strony powodowej kwotę 4.050 zł (cztery tysiące pięćdziesiąt złotych) tytułem kosztów postępowania apelacyjnego.**

SSA Grzegorz Krężolek SSA Robert Jurga SSA Jerzy Bess

Sygn. akt : I AGa 429/18

UZASADNIENIE

(...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w K., domagała się od pozwanego R. K. (1) zasądzenia kwoty 173 561,32 zł wraz z ustawowymi odsetkami :

od kwoty 163 155,08 zł od dnia 1 maja 2014 r.,

od kwoty 2 351,33 zł od dnia 1 lipca 2014 r. do dnia zapłaty,

od kwoty 8 054,91 zł od dnia 30 listopada 2015 r. do dnia zapłaty, a także przyznania na swoją rzecz kosztów procesu.

Uzasadniając żądanie wskazała, że strony łączyła współpraca gospodarcza, w ramach której wykonywała na zlecenie pozwanego roboty związane z budową dróg m. in. tzw(...)w Ł..

(...) zrealizowała swoje zobowiązanie prawidłowo, zgodnie z umową wykonawczą,

M. K. prace te odebrał nie zgłaszając żadnych zastrzeżeń, zarówno co do ich ilości jak i jakości. Nie negocjował także kwoty wynagrodzenia, które powinien był za nie świadczyć spółce.

Wynagrodzenie to zostało stwierdzone wystawionymi przez stronę powodową fakturami, które pozwany aprobował, dokonując z jedną z nich, częściowej kompensaty należności własnej wobec kontrahentki, na sumę 155 640, 72 zł.

Obecnie strona powodowa dochodzi kwoty wskazanej w pozwie na podstawie faktur VAT:

nr (...), płatnej do dnia 30 kwietnia 2014r., po dokonaniu wskazanej kompensaty, ostatecznie do kwoty 163.155,08,

nr (...), płatnej do dnia 30 czerwca 2014 r., na kwotę 2 351, 33 zł oraz

nr (...), płatnej do dnia 29 listopada 2015 r., na kwotę 8 054, 91 zł

Nakazem zapłaty wydanym w postępowaniu nakazowym w dniu 22 grudnia 2016 r. Sąd Okręgowy uwzględnił powództwo w całości.

W zarzutach od tego orzeczenia R. K. (1), kwestionując je w całości, domagał uchylecia nakazu, oddalenia powództwa i obciążenia przeciwniczki procesowej kosztami postępowania.

W swoim stanowisku zakwestionował zasadność roszczenia powódki co do zasady, jak i co do wysokości. Jednocześnie podniósł zarzut potrącenia wzajemnych wierzytelności, w skutek którego powództwo powinno zostać oddalone jako, że należności nim dochodzone zostały w pełni skompensowane. Oto bowiem, pretensja finansowa pozwanego była wyższa, stanowiąc, dotąd niezaspokojone przez powódkę należności R. K. (1), z tytułu prac budowanych wykonanych na jej rzecz.

Wierzytelności te uznał imieniem strony powodowej prezes zarządu spółki (...) w toku postępowania przed Sądem Okręgowym w K., w sprawie o sygnaturze (...).

Wyrokiem z dnia 29 maja 2018r, Sąd Okręgowy w Kielcach :

- utrzymał w całości w mocy nakaz zapłaty wydany w postępowaniu nakazowym przez Sąd Okręgowy w K. w dniu 23 maja 2017r., w sprawie o sygnaturze (...) [pkt I],

- zasądził od R. K. (1) na rzecz (...)spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w K., kwotę 1.800zł, tytułem kosztów procesu [pkt II],

- nieuiszczonymi kosztami sądowymi obciążył Skarb Państwa [pkt III sentencji wyroku] .

Sąd I instancji ustalił na stepujące fakty istotne dla rozstrzygnięcia :

(...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w K., w ramach swojej działalności gospodarczej m. in. wydobywa kamień dla potrzeb budownictwa, pozyskuje materiał ze skał wapiennych, gips, kredę i łupki. Pozwany, R. K. (1) prowadzi działalność gospodarczą pod firmą (...) R. K. (1), do którego do przeważającej części działalności gospodarczej należą roboty związane z budową dróg i autostrad.

Strony nawiązały współpracę gospodarczą w ramach której m. in. powódka wykonała na zlecenie pozwanego roboty drogowe związane z budową (...) w Ł..

Prace zostały wykonane zgodnie z umową stron.

R. K. (1) nie zgłaszał do nich jakikolwiek zastrzeżeń.

Z tytułu wykonanych robót powódka wystawiła wobec (...) R. K. (1) faktury VAT nr: (...) z dnia 31 marca 2014 r., (...) z dnia 31 maja 2014 r., (...) z dnia 30 października 2015 r.

W dniu 15 lipca 2014 r. pozwany dokonał kompensaty wzajemnych wierzytelności wynikających z faktury pozwanego nr (...) r. oraz faktury powodowej spółki nr (...) co do kwoty 155 640,72 zł.

Na dochodzoną kwotę składają się:

kwota 163 155,08 zł stwierdzona fakturą VAT nr (...), płatna do 30 kwietnia 2014r.,

kwota 2 351,33zł potwierdzona fakturą VAT nr (...) płatna w terminie do 30 czerwca 2014 r. oraz

kwota 8 054,91 zł potwierdzona fakturą VAT nr (...) płatna do 29 listopada 2015 r.

jak ustala dalej Sąd I instancji R. K. (1) w piśmie z 16 stycznia 2017 r. złożył oświadczenie o potrąceniu z wierzytelnościami dochodzonymi pozwem wierzytelności wzajemnych przysługujących mu względem powodowej spółki, w kwocie łącznej 1 215 240 zł, tytułem częściowego wynagrodzenia za wykonanie robót budowlanych zrealizowanych na jej rzecz, związanych z inwestycją budowy autostrady (...) węzeł (...) oraz części wynagrodzenia za takie prace związane z inwestycją budowy obwodnicy O..

W ramach oceny prawnej Sąd I instancji ocenił roszczenie strony powodowej jako w całości usprawiedliwione.

Wskazał, że nie było pomiędzy stronami sporne to, że łączyła ich współpraca gospodarcza, w ramach której zawierały umowy na wykonanie robót budowlanych. Taka też umowną podstawę miały wierzytelności dochodzone pozwem spółki (...) „

Zdaniem Sądu I instancji, podniesienie przez pozwanego zarzutu potrącenia wierzytelności wzajemnych, w ramach obrony przed roszczeniem powódki, stanowi jedna z form uznania niewłaściwego przez R. K. (1) pretensji finansowych spółki wobec niego.

Zatem istnieje dostateczna podstawa do przyjęcia, że spółka z K. rzeczywiście dysponuje wobec pozwanego wierzytelnościami, których zasadnie wraz z odsetkami od dat przez siebie wskazanych może od niego dochodzić.

Natomiast sam zarzut R. K. (1) ocenił jako nieskuteczny i nie prowadzący do oddalenia powództwa.

Dlatego, że pozwany nie dowiódł w postępowaniu, iż rzeczywiście przysługują mu wobec powódki wierzytelności na które wskazał w oświadczeniu o potrąceniu z dnia 16 stycznia 2017r, a których łączna wysokość [1 215 240 zł] ma prowadzić do skutku w postaci takiego oddalenia.

Nie jest, zdaniem Sądu I instancji, trafny argument pozwanego, iż jego wierzytelności, która objął oświadczeniem o potrąceniu uznał imieniem spółki (...) przez jej zarząd, w ramach postępowania prowadzonego przez Sąd Okręgowy w K. w sprawie (...).

Dokonując analizy treści protokołu rozprawy z dnia 20 października 2015r, przeprowadzonej w ramach tego postępowania ocenił, iż potwierdza ona jedynie fakt, że strony współpracowały przy budowie autostrady (...), a prezes W. Ś. (1), działając jako osoba fizyczna udzielił pozwanemu pożyczki.

Brak było zatem wystarczających podstaw do usprawiedliwionej oceny, iż R. K. (1) udowodnił, że jego wierzytelności, ze wskazanych wyżej podstaw umownych, zostały uznane przez pozwaną.

W konsekwencji za trafny uznał wniosek, iż pozwany nie wykazał aby wierzytelności, które objął oświadczeniem o potrąceniu z 16 stycznia 2017r z wierzytelnościami dochodzonymi pozwem rzeczywiście mu wobec spółki (...) mu przysługują.

Podstawą rozstrzygnięcia o kosztach procesu była norma art. 98 §1 i 3 kpc.

W apelacji od tego orzeczenia R. K. (1), zaskarżając je w całości, domagał się wydania przez Sąd Apelacyjny orzeczenia reformatoryjnego, na podstawie którego nakaz zapłaty wydany w dniu 23 maja 2017r zostanie uchylony, a powództwo spółki (...) „ w całości oddalone. Ponadto strona powodowa zostanie obciążona kosztami należnymi skarżącemu za obydwie instancje.

Środek odwoławczy został oparty na następujących zarzutach :

- naruszenia prawa procesowego, w sposób mający dla treści wydanego orzeczenia istotne znaczenie, a to :

a/ art. 6 kc w zw z art. 229 kpc i art. 232 kpc, wobec wyrażenia przez Sąd I instancji nieprawidłowej oceny, iż skarżący nie wykazał okoliczności faktycznych potwierdzających dostatecznie tego, że wierzytelności strony powodowej wygasły na skutek podniesienia przez apelującego w sposób skuteczny zarzutu potrącenia ich z wierzytelnościami, których łączny rozmiar przekraczał granice ilościowe pretensji (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w K..

Ta skuteczność zarzutu, którym bronił się apelujący, wynika z uznania wierzytelności wzajemnych pozwanego przez prezesa zarządu powódki, dokonanego w ramach postępowania oznaczonego sygnaturą (...) Sądu Okręgowego wK.,

b/ art. 233 §1 kpc w zw z art. 328 §2 kpc, jako następstwa przekroczenia granic swobodnej oceny zgromadzonych w sprawie dowodów. Nieprawidłowość ta była motywowana identycznie jak poprzedni zarzut procesowy,

- naruszenia prawa materialnego, wobec niepoprawnego niezastosowania przez Sąd I instancji art. 498 kc w zw z art. 499 kc mimo istnienia ku temu dostatecznych podstaw w zgromadzonym w sprawie materiale dowodowym.

Zdaniem pozwanego uzasadniały one uwzględnienie przez Sąd Okręgowy, w ramach oceny roszczenia zgłoszonego w pozwie, skutków potrącenia, którego podstawą było oświadczenie R. K. (1) z dnia 16 stycznia 2017r.

W pozostałym zakresie apelujący powoływał tę samą argumentację, do której odwoływał się motywując przedstawione wyżej zarzuty,

Strona pozwana domagała się oddalenia apelacji jako pozbawionej usprawiedliwionych podstaw i obciążenia pozwanego kosztami postępowania apelacyjnego.

Rozpoznając apelację, Sąd Apelacyjny rozważył :

Środek odwoławczy pozwanego nie jest uzasadniony i podlega oddaleniu. Nie można bowiem podzielić żadnego z zarzutów na których opiera się jego stanowisko procesowe.

Nie ma racji R. K. (1) podnosząc zarzuty proceduralne.

W podniesieniu do zarzutu przekroczenia granic swobodnej oceny dowodów, jako następstwa braku jej wszechstronności, przypomnieć należy, odwołując się do utrwalonego i podzielanego przez skład Sądu Apelacyjnego rozstrzygającego sprawę, stanowiska Sądu Najwyższego, wypracowanego na tle wykładni art. 233 §1 kpc, iż jego skuteczne postawienie wymaga od strony wykazania na czym, w odniesieniu do zindywidualizowanych dowodów polegała nieprawidłowość postępowania Sądu, w zakresie ich oceny i poczynionych na jej podstawie ustaleń.

W szczególności strona ma wykazać dlaczego obdarzenie jednych dowodów wiarygodnością czy uznanie, w odróżnieniu od innych, szczególnego ich znaczenia dla dokonanych ustaleń, nie da się pogodzić z regułami doświadczenia życiowego i [lub] zasadami logicznego rozumowania, czy też przewidzianymi przez procedurę regułami dowodzenia.

Nie oparcie stawianego zarzutu na tych zasadach, wyklucza uznanie go za usprawiedliwiony, pozostając dowolną, nie doniosłą z tego punktu widzenia polemiką oceną i ustaleniami Sądu niższej instancji.

/ por. w tej materii, wyrażające podobne stanowisko, powołane tylko przykładowo, orzeczenia Sądu Najwyższego z 23 stycznia 2001, sygn. IV CKN 970/00 i z 6 lipca 2005, sygn. III CK 3/05, obydwa powołane za zbiorem Lex/

Ponadto nie można tracić z pola widzenia również, że swobodna ocena dowodów stanowi jeden z podstawowych elementów składających się na jurysdykcyjną kompetencję Sądu, który dowody bezpośrednio przeprowadza.

Ma to m. in. i takie następstwo, że nawet w sytuacji w której z treści dowodów można, w zakresie ustaleń, wyprowadzić równie logiczne, chociaż przeciwne do przyjętych przez Sąd I instancji wnioski, to zarzut naruszenia normy art. 233 §1 kpc, pomimo to, nie zostanie uznany za usprawiedliwiony.

Dopóty, dopóki ocena przeprowadzona przez Sąd ocena mieści się w granicach wyznaczonych przez tę normę procesową i nie doznały naruszenia wskazane tam jej kryteria, Sąd Odwoławczy obowiązany jest ocenę tę, a co za tym idzie także wnioski z niej wynikające dla ustaleń faktycznych, aprobować.

To, w jaki sposób skarżący motywuje ten zarzut wyklucza jego podzielenie.

Nie podejmując rzeczowej, opartej na wskazanych wyżej kryteriach, krytyki oceny dokonanej przez Sąd niższej instancji jego autor ogranicza się do dowolnej polemiki z tą oceną uznając, iż wada jego postępowania w tym zakresie polega na tym, że nie uznał, iż treść protokołu rozprawy z 20 października 2015r, odbytej w sprawie (...) Sądu Okręgowego w K. i zawarte tam oświadczenia prezesa zarządu powódki, nie wystarczają dla potwierdzenia, iż W. Ś. (1) w ten sposób uznał, że skutkiem prawnym dla powódki, wierzytelności wzajemne pozwanego, które mógł on następnie, na podstawie oświadczenia z 16 stycznia 2017r, skutecznie potrącić z wierzytelnościami (...) dochodzonymi w rozpoznawanej sprawie.

Tak zbudowany zarzut z przyczyn wskazanych wyżej, nie może zostać podzielony.

Zatem tylko na marginesie należy zwrócić uwagę, że z treści tego protokołu zawierającego zeznania świadka D. Ś. oraz stron sporu [o zwrot pożyczki zabezpieczonej wekslem], W. Ś. (1) / powoda / i R. K. (1) / pozwanego / - / por k. 42-44 akt /, nie wynika aby wierzytelność objęta tym sporem dotyczyła spółki (...) „, a w szczególności aby podczas tego posiedzenia prezes zarządu powódki składał oświadczenia, które chociażby pośrednio mogły świadczyć o uznaniu, że skutkiem dla niej zobowiązań wobec R. K., wynikających z realizacji robót budowlanych na jej rzecz, w ramach zadań inwestycyjnych: budowy fragmentu autostrady (...) i obwodnicy miejscowości O..

W związku z tym, chybionym jest również drugi z zarzutów procesowych, w ramach którego apelujący neguje nie przyjęcie przez Sąd niższej instancji, że takie uznanie miało wówczas miejsce, a wobec tego późniejsze oświadczenie pozwanego o potrąceniu było oświadczeniem skutecznym.

Odparcie tych zarzutów ma to następstwo, że ustalenia, które Sąd Okręgowy przyjął za podstawę faktyczną wydanego wyroku, jako niewadliwe, Sąd II instancji uznaje za własne.

Należy je jeszcze uzupełnić o konstatacje faktyczne wynikające z treści zeznań, przesłuchanego w charakterze strony pozwanej W. Ś. (1) / k. 176, zapis dźwiękowy rozprawy z dnia 23 maja 2018r, minuty 9-17/, których wiarygodności apelujący w środku odwoławczym nie kwestionował.

Uzupełnienie to przedstawia się następująco :

R. K. (1) nie kwestionował wysokości dochodzonego roszczenia, wskazując w relacjach przedsądowych z przedstawicielami powódki, iż ma przejściowe problemy finansowe i to jest przyczyną braku zapłaty obecnie dochodzonych przez (...) wierzytelności. Deklarował, że może zobowiązania te spłacić poprzez wykonanie innych robót na rzecz powódki.

Należności, które pozwany miał wobec powódki za prace przy budowie autostrady (...) zostały pomiędzy stronami w pełni rozliczone znacznie wcześniej, zanim powstały należności dochodzone obecnie przez spółkę z K..

Wierzytelność będąca przedmiotem sporu pomiędzy W. Ś. a R. K. (1) rozstrzyganym w sprawie (...) Sądu Okręgowego w K., wynikała ze wzajemnej pomiędzy nimi umowy pożyczki, pozostającej bez związku z działalnością gospodarczą przedsiębiorstwa spółki(...)

Nie usprawiedliwiony jest również zarzut naruszenia prawa materialnego.

Pozwany, podejmując obronę przed roszczeniem strony powodowej, zarzut potrącenia wierzytelności wzajemnych sformułował wobec przeciwniczki procesowej, po raz pierwszy, dopiero w oświadczeniu z dnia 16 stycznia 2017r, tożsamym w zakresie daty z pismem procesowym obejmującym zarzuty od nakazu zapłaty wydanego przez Sąd I instancji / por. k. 33-35 i k 41 akt /.

Wcześniej, w szczególności przed wszczęciem sporu sądowego pomiędzy nimi o wierzytelności powódki, co nie było pomiędzy stronami sporne, takiego oświadczenia R. K. (1) nie składał.

Wobec tego, w warunkach, gdy postępowanie rozpoznawcze było prowadzone w reżymie nakazowym, zgodnie z normą art. 493 §3 kpc w zw z art. 485 kpc, wierzytelności zgłaszana do potrącenia powinny być udowodnione przez pozwanego za pomocą dokumentów i to jedynie takich, których katalog ściśle określał wskazany wyżej przepis art. 485 kpc.

W ten sposób swojej pretensji pieniężnych wobec spółki (...) „ R. K. (1) nawet nie starał się dowodzić, opierając się jedynie na depozycji o tym, iż zostały ona uznane co do rodzaju i zakresu ilościowego, ze skutkiem dla powódki przez prezesa jej zarządu.

Wobec tego zaniechania, pozostawiając na uboczu, jako z tego punktu widzenia nie doniosłą dla rozstrzygnięcia, kwestię wzajemnej relacji konsekwencji zastosowania przepisu art. 493 kpc i następstw dla skuteczności oświadczenia o potrąceniu niewłaściwego uznania wierzytelności przez dłużnika, szczególnie w formie do której [nieskutecznie] odwoływał się skarżący, usprawiedliwionym jest przyjęcie, iż R. K. (1) nie wykazał, że przysługiwały mu wobec powódki wierzytelności wzajemne, które mógł skutecznie objąć oświadczeniem o potrąceniu z wierzytelnościami dochodzonymi pozwem.

Tym samym nie dowiódł również, że ich rozmiar ilościowy przewyższał kwoty, które łącznie składały się na żądanie strony powodowej, co mogłoby prowadzić, zgodnie z art. 498 §2 kc, do wzajemnego ich umorzenia, stanowiąc przyczynę oddalenia powództwa spółki (...),

Stąd też zarzut materialny, sprowadzony przez skarżącego się do wniosku, że Sąd I instancji, w okolicznościach faktycznych ustalonych w sprawie, powinien był potwierdzić ten materialny skutek potrącenia, należało uznać za chybiony.

Z podanych przyczyn, w uznaniu apelacji za niezasadną, Sąd Apelacyjny orzekł o jej oddaleniu, na podstawie art. 385 kpc w zw z art. 493 kpc oraz 498 i 499 kc.

Podstawą rozstrzygnięcia o kosztach postępowania apelacyjnego była norma art 98 §1 i 3 kpc w zw. z art. 108 §1 i 391 §1 kpc i wynikająca z niej, dla wzajemnego rozliczenia stron z tego tytułu, zasada odpowiedzialności za wynik sprawy.

Kwota należna od przerywającego pozwanego na rzecz wygrywającej powódki , zważywszy na wartość przedmiotu zaskarżenia oraz fakt , iż koszty te po stronie spółki wyczerpywały się w wynagrodzeniu pełnomocnika procesowego będącego adwokatem , została ustalona na podstawie §2 pkt 6 w zw z § 10 ust. 1 pkt 2 Rozporządzenia MS w sprawie opłat za czynności adwokackie z 22 października 2015 [DzU z 2015 poz. 1800]

SSA Grzegorz Krężolek SSA Robert Jurga SSA Jerzy Bess